

Nr 22

Utlåtande i anledning av väckt motion om utredning angående formerna för konkursförvaltning.

Första lagutskottet har behandlat en i andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 47, av herr Börjesson i Falköping. I motionen föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag angående nya former för konkursförvaltning och tillsyn över sådan förvaltning.

Motionen har varit föremål för remissbehandling.

Gällande rätt

Enligt 41 § konkurslagen skall gäldenärs till konkurs avträdde bo omhändervhas av *förvaltare*, i regel en. Förvaltare skall enligt 42 § samma lag äga sådan insikt och erfarenhet som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet erfordras för förvaltningens behöriga handhavande. Interimsförvaltare utses av konkursdomaren. Vid första borgenärssammanträdet skall borgenärerna förrätta val för utseende av slutlig förvaltare. Vid valet skall enligt 45 § den mening gälla, varom bland närvarande borgenärer de förenar sig, vilkas fordringar sammanräknade utgör största beloppet, såframt dessa borgenärer därjämte utgör minst en tredjedel av de röstande. Kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas, skall den mening gälla, som konkursdomaren biträder. Konkursdomaren skall tillse, att den valde förvaltaren icke är obehörig eller saknar den insikt och erfarenhet, som fordras för att tillfredsställande kunna fullgöra förvaltaruppdraget, eller eljest icke är lämplig att handha förvaltningen. Där den valde ej uppfyller nämnda fordringar, skall konkursdomaren utse annan till uppdraget. Förvaltare behöver ej oundgängligen ha juridisk utbildning. Det har förutsatts att erforderlig juridisk sakkunskap tillföres konkursförvaltningen genom rättens ombudsman. I praktiken torde det likväl vara vanligast att till förvaltare utses advokat eller annan praktiserande jurist.

Förvaltarens åligganden anges sammanfattningsvis i 53 § konkurslagen. Enligt detta stadgande åligger det honom att med iakttagande av i konkurslagen meddelade bestämmelser besörja de ärenden, som rör borgenärernas gemensamma rätt och hästa, samt vidtaga alla åtgärder, som främjar en förmånlig och snabb utredning av boet. Förvaltarens befogenheter har dock i avsevärd utsträckning begränsats genom bestämmelser om krav på samtycke, företrädesvis av rättens ombudsman, för vidtagande av vissa åtgärder. I övrigt är han icke vare sig skyldig att följa instruktioner av bor-

genärerna eller annan eller berättigad att genom hänskjutande av viss fråga till borgenärerna eller annan undandraga sig ansvaret för dess bedömande.

Konkursförvaltare är icke underkastad ämbetsansvar. Missbruk av behörigheten att företräda konkursboet kan däremot givetvis föranleda ansvar för förmögenhetsbrott, t. ex. för trolöshet mot huvudman. Konkurslagen förutsätter att förvaltare kan bli personligen ansvarig för skada. Förutsättningarna för skadeståndsskyldighet regleras dock icke av konkurslagen utan får bedömas efter allmänna principer. Visar förvaltare motvilja, oskicklighet eller försummelse vid fullgörande av sitt uppdrag, äger konkursdomaren efter omständigheterna tillhålla honom att fullgöra sina åligganden eller skilja honom från befattningen.

Enligt 44 § konkurslagen skall konkursdomaren förordna en ärlig och förständig man att i konkursen vara *rättens ombudsman*. Befattningen får icke anförtros annan än den som äger ej mindre erforderlig insikt i gällande lag för bedömande av de frågor av rättslig innebörd, som ankommer på ombudsmannens prövning, än ock nödig erfarenhet och sakkunskap för fyllande av de åligganden beträffande tillsyn över konkursutredningen och avgörande av förvaltningsfrågor, som tillhör befattningen.

Praxis vid utseende av rättens ombudsman torde innebära, att vid nästan alla domstolar alltid en och samma person eller någon av ett fåtal anlitade personer utses. Oftast ifrågakommer åklagare, advokat eller utmätningsman. I mindre landsortsdomsagor synes det vara ojämförligt vanligast att landsfiskalen i orten är rättens ombudsman. I större domsagor och vid rådhusrätter torde advokater, stadsfiskaler och stadsfogdar anlitas i större utsträckning.

Rättens ombudsmans främsta uppgift är att utöva kontroll över förvaltningen. Härom stadgas allmänt i 59 §, att han skall göra sig noga underrettad om boets tillstånd samt under konkursen hålla noggrann uppsikt över förvaltningen. Genom föreskrifter om yttranden i skilda sammanhang av rättens ombudsman till konkursdomaren är sörjt för att ombudsmannens iakttagelser kan vid behov föranleda inskridande av konkursdomaren. Vid sidan av kontrollfunktionen har rättens ombudsman ett betydande inflytande på förvaltningen. Vidtagande av en mångfald viktigare åtgärder fordrar samtycke av honom. I vissa angelägenheter har han även erhållit självständig beslutanderätt. Vidare har rättens ombudsman vissa formella funktioner i egenskap av det allmännas representant, bl. a. uppgiften att vara ordförande vid borgenärssammanträde i flertalet fall, då sådant enligt lagen skall hållas.

Rättens ombudsman anses underkastad s. k. fullständigt ämbetsansvar enligt strafflagen. Hans offentlighetsrättsliga ställning kommer till uttryck däri, att han, innan han tillträder befattningen, skall ha avlagt domared. Om skadeståndsansvar för rättens ombudsman gäller i princip detsamma som för förvaltaren.

Förvaltare och rättens ombudsman är berättigade till arvode, som utgår av boet eller viss däri ingående egendom. Arvodet bestämmes av rätten. Det må enligt 82 § konkurslagen icke sättas till högre belopp än som med avseende å det arbete uppdraget krävt, den omsorg och skicklighet, varmed det utförts, samt boets omfattning må anses utgöra skäligen ersättning för uppdraget. Enligt särskild föreskrift i samma lagrum må arvode icke räknas efter tid.

Motionen

Efter en redogörelse för gällande bestämmelser rörande konkursförvaltare och rättens ombudsman anföres i förevarande motion:

Det förfarande som sålunda bestämts för tillvaratagandet av fordringsägarnas intressen har emellertid visat sig icke motsvara nutida krav på effektivitet och ändamålsenlighet. Ofta åtgår onödigt lång tid för utredning och avveckling av konkursboet. Detta torde åtminstone till någon del bero därpå att förvaltaren i vissa fall saknar affärsutbildning och i regel även saknar ekonomisk utbildning och erfarenhet. Till en del torde nämnda dröjsmål även bero på att förvaltaren, t. ex. på grund av sin advokatverksamhet, icke odelat kan ägna sig åt en snabb avveckling av boet. Genom dröjsmålen vållas ofta ett sämre utbyte av boets avveckling än som annars kunnat erhållas. Arvodena till förvaltaren och rättens ombudsman blir också höga och torde fränsett de s. k. fattigkonkurserna genomsnittligt uppgå till minst 10 procent av värdet av boets tillgångar.

En reformering av formerna för konkursernas förvaltning är, såsom framgår av det anförda, synnerligen motiverad. Måhända kunde i samarbete med affärslivets organisationer tillskapas konkursförvaltningsbyråer med uppgift att ombesörja förvaltning av konkursbon. I varje län kunde troligen en enda sådan byrå vara till fyllest. Genom inrättandet av sådana byråer skulle behovet av en från affärssynpunkt sakkunnig och effektiv förvaltning kunna bättre tillgodoses. Uppdraget såsom rättens ombudsman kunde måhända tilldelas länsstyrelsen, varvid konkursbona i gengäld kunde åläggas att för tillsynen gälda viss i förhållande till tillgångarna bestämd avgift till det allmänna. Länsstyrelserna ombesörjer f. ö. redan, jämlikt bestämmelser i utsökningslagen, försäljning av utmätt egendom på exekutiva auktioner.

Remissyttrandena

Utskottet har i den ordning, som § 46 riksdagsordningen föreskriver, inhämtat yttrande över motionen från *Göta hovrätt, Stockholms rådhusrätt* samt *länsstyrelserna i Uppsala och Kronobergs län*. Vid det av länsstyrelsen i Uppsala län avgivna utlåtandet har fogats yttranden av konkursdomaren vid rådhusrätten i Uppsala och handelskammaren i Gävle. Härjämte har tillfälle att avgiva yttrande över motionen beretts *handelskammaren i Göteborg, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Sveriges häradshövdingar, Föreningen Sveriges stadsdomare, Föreningen Sveriges landsfiskaler, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen* och *Stockholms köpmannaförening*.

Remissyttrandena går samtliga i avstyrkande riktning i vad gäller såväl hemställan om en särskild utredning som de av motionären framkastade konkreta förslagen.

Göta hovrätt påpekar att någon undersökning rörande nuvarande system för handhavandet av förvaltning och kontroll enligt gällande konkurslag ej föreligger, som kan ge underlag för påståendet att förvaltningsförfarandet visat sig icke motsvara nutida krav på effektivitet och ändamålsenlighet. Det av motionären föreslagna systemet att förvaltningen skulle ombesörjas av särskilda konkursförvaltningsbyråer innebär, anmärker hovrätten, att den välgrundade principen att borgenärerna skall äga bestämmanderätt vid valet av förvaltare uppgives. Ett dylikt system torde icke heller innebära garanti för att man i varje särskilt fall skall erhålla lämpliga förvaltare eller för att förfarandet blir snabbare och billigare. Vidare är särskilt att beakta, att rättssäkerheten för konkursintressenterna bör äga företräde framför rationellt affärsmässiga synpunkter. Motionärens förslag att lägga rättens ombudsmans uppgifter på länsstyrelsen kan under inga förhållanden vara lämpligt. Hovrätten erinrar även om att konkurslagen innehåller åtskilliga bestämmelser som, rätt tillämpade, är ägnade att förhindra missbruk. — Såvitt hovrätten kan bedöma finnes ej anledning att göra frågorna om formerna för konkursförvaltningen till föremål för särskild utredning. När en allmän översyn av konkurslagen i sinom tid företages, kommer givetvis även dessa frågor att beaktas.

Stockholms rådhusrätt anför beträffande de av motionären framförda anmärkningarna, att de för Stockholms del ej lärer med fog kunna biträdas. Dock torde skäl till erinran föreligga beträffande kostnaderna, i vart fall för vissa konkurser. En i Stockholm verkställd undersökning för femårsperioden 1951—1955 visar att i det närmaste 85 procent av tillgångskonkurlerna avslutats inom en tid av två och ett halvt år samt att över hälften avslutats på kortare tid än ett och ett halvt år. I betraktande av omfattningen av de konkursbon, varom är fråga, anser rådhusrätten att någon anmärkning beträffande de angivna tiderna icke torde kunna göras. Rådhusrätten anför vidare:

De mot förvaltarnas kvalifikationer riktade anmärkningarna torde icke äga avseende å förhållandena i Stockholm, varest förvaltningsuppdragen regelmässigt anförtros åt högt förtjänta advokater, vilka särskilt inriktat sin verksamhet på konkursförvaltning. Ej heller i de fall, då förvaltare valts utanför de nämndas krets, har det rådhusrätten veterligen förekommit anledning till anmärkning i förevarande hänseenden.

Uppfattningen att dröjsmål med konkursutredningen skulle vålla försämrat utbyte av boet, är svårförståelig. Förhållandet torde snarare vara det motsatta, nämligen att utbytet blir bättre om brådstörtad realisation kan undvikas. Enligt rättens erfarenhet nedlägges ofta mycket arbete på att utvinna bästa möjliga valuta ur tillgångarna, och just detta arbete kräver med nödvändighet sin tid med påföljd naturligtvis, att konkursens avslutande i motsvarande mån förskjutes.

Även anmärkningen att konkursförvaltningens arvoden bli höga i följd av dröjsmål med förfarandet synes oklar. I varje fall har rådhusrätten icke

någon erfarenhet av att arvodesanspråken öka enbart i följd av att utredningen tagit lång tid. En helt annan sak är att arvodeskostnaderna i konkurs ofta nog alldeles bortsett från eventuell tidsutdräkt bli avsevärda. I fråga om konkursbon med betydande tillgångar lärer väl, åtminstone i regel, intet vara att invända mot kostnaderna, men beträffande mindre omfattande bon kan förfarandet med hänsyn till kostnaderna lätt komma att framstå såsom självändamål. Det förekommer beklagligtvis ej alltför sällan att valutan för den realiserade egendomen helt och hållet eller i det närmaste konsumeras av kostnaderna, så att ingen eller så gott som ingen utdelning till borgenärerna kan ske. Ur gäldenärens synpunkt betyder detta att ingen eller nästan ingen minskning av hans skulder äger rum. Särskilt stötande kan det te sig exempelvis ifråga om en småföretagare, vars enda tillgång — en mindre maskinpark eller ett litet varulager — helt förbrukas till kostnader utan någon som helst nytta för vare sig borgenärerna eller gäldenären. Var korrektiv mot dylika situationer är att finna, lär vara svårt att ange. Möjligen skulle någon påbyggnad av bestämmelserna för de så kallade fattigkonkurserna kunna tänkas, så att det vidlyftigare konkursförfarandet tillgripes endast i de fall då ej alltför obetydlig behållning kan påräknas till utdelning.

Jämväl rådhusrätten framhåller att förslaget om konkursförvaltningsbyråer torde stå i strid med den princip enligt vilken konkursrealisationen är en borgenärernas angelägenhet, som ombesörjes av en av dem vald förtroendeman. Ur praktisk synpunkt förefaller dessutom förslaget enligt rådhusrättens mening mindre realistiskt: en ämbetsmyndighet torde vara föga skickad att på ett affärsmässigt sätt nyttiggöra de värden av skiftande slag som kan föreligga.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser det visserligen sant att avvecklingen av ett konkursbo emellanåt kan taga lång tid, men har icke något belägg för att ett dylikt dröjsmål tar o n ö d i g t lång tid. Anledningen till dröjsmålet torde vara konkursförvaltningens fullt legitima önskan att åstadkomma en för borgenärerna förmånlig avveckling av konkursboet. En realisation av konkursboets tillgångar bör ej ske brådstörtat, utan en lämplig tidpunkt bör avvaktas. Även andra fullt godtagbara omständigheter kan verka fördröjande. Sålunda bör exempelvis konkursgäldenärens skatteskulder vara av taxeringsmyndighet slutgiltigt fastställda, innan förslag till slututdelning framlägges. Vad angår arvodena till förvaltare och rättens ombudsman anser länsstyrelsen att rättens prövning utgör en betryggande garanti för att skäliga arvoden fastställs. Beträffande önskemålet om konkursförvaltningsbyråer erinrar länsstyrelsen om att detta är i viss mån förverkligat genom att å de orter, där köpmannaföreningarna har kontor, föreningens föreståndare eller kamrer brukar förordnas till konkursförvaltare, när det gäller rena affärskonkurser. Den av motionären föreslagna reformen skulle innebära en icke önskvärd inskränkning i borgenärernas inflytande på konkursförvaltningen. Slutligen anser länsstyrelsen härande skäl ej föreligga för att uppdraget som rättens ombudsman skulle kunna tilldelas länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anför bl. a. följande:

Genom borgenärernas rätt att själva välja förvaltare och genom den prövning av den valdes lämplighet, som konkursdomaren är skyldig vidtaga, anser länsstyrelsen att goda garantier finnes för att konkursboet omhändervägs av lämplig person. Borgenärerna ha dessutom möjlighet att enligt 46 § konkurslagen välja granskningsmän att å borgenärernas vägnar övervaka förvaltningen. Härigenom kan en borgenärsminoritet, som blivit besegrad vid förvaltarevalet få möjlighet att genom egna ombud deltaga i förvaltningskontrollen. Länsstyrelsen har svårt att tro att en förvaltning av konkursbo genom särskilda byråer skulle skapa bättre förutsättningar för en snabbare och ändamålsenligare avveckling av boet.

Tillsynen över konkursförvaltningen utövas av konkursdomaren och rättens ombudsman. Dessa ha skyldighet att ingripa bl. a. om konkursförvaltaren icke behörigen fullgör sitt uppdrag. Därest kontrollen utövas på rätt sätt finnes goda möjligheter att påverka att konkursboet avvecklas inom rimlig tid. — — — I större och mera invecklade konkurser måste stora krav ställas på ombudsmannens erfarenhet och sakkunskap. Givetvis bör under en konkurs en och samma person ha ansvaret för de uppgifter som åvilar rättens ombudsman. Redan av denna anledning är det mindre lämpligt att ett ämbetsverk anförtros uppgifterna. Även om uppgifterna inom verket handlägges såsom enmansärenden, torde det vara ofrånkomligt att under de år, som åtgår för avvecklingen av ett större konkursbo, uppgifterna kommer att handläggas av olika tjänstemän. Kontinuiteten i handläggningen blir härigenom lidande samtidigt som ansvarsfördelningen blir oklar. Vissa av rättens ombudsmans uppgifter torde mindre väl lämpa sig för ett ämbetsverk att handlägga t. ex. åtskilliga av de rena förvaltningsfunktionerna. Därest länsstyrelsen skulle övertaga rättens ombudsmans nuvarande funktion beträffande samtliga konkurser i länet skulle detta ofrånkomligen kräva en ökning av länsstyrelsens juristpersonal.

I det av *Advokatsamfundets* styrelse avgivna yttrandet uttalas i huvudsak följande:

Inledningsvis må påpekas att konkurs generellt sett innebär en förhållandevis oekonomisk form för avveckling. Den erforderliga förvaltnings- och kontrollapparaten torde, vilket system man än utarbetar, kräva kostnader, vilka vid en avveckling under hand helt eller delvis skulle ha kunnat undvikas. Konkurs är emellertid ofta en nödvändig lösning för att bringa ordning och klarhet i en persons eller ett företags ekonomiska förhållanden.

De av konkurs föranledda förvaltnings- och utredningskostnaderna ävensom det faktum att konkurstillstånd regelmässigt inträder aldeles för sent — d. v. s. då tillgångarna är i huvudsak förbrukade — medverkar till att det ekonomiska utbytet för de oprioriterade fordringsägarnas del icke sällan är minimalt. Det kan ligga nära till hands för fordringsägare i gemen att icke beakta de nämnda förhållandena utan att, med utgångspunkt från det genomsnittligt obetydliga ekonomiska utfallet i konkurser, söka finna orsaken härtill i brister hos det förfarande som i konkurslagen bestämts för tillvaratagande av fordringsägarnas intressen. — — — Styrelsen delar icke motionärens uppfattning att konkurslagens bestämmelser i berörda avseende icke effektivt och ändamålsenligt skulle tillvarataga fordringsägarnas intressen. Tvärtom har konkurslagen såväl genom den föreskrivna skyldigheten för förvaltare att avge s. k. halvårsberättelser som genom rättens ombudsmanna-institutionen tillskapat en praktisk och i regel betryggande

form för tillgodoseende av intresset av en så effektiv och snabb avveckling som omständigheterna medger. Om en förvaltare i sin halvårsberättelse icke tillfredsställande kan förklara varför inga åtgärder har vidtagits beträffande en tillgångspost eller, efter ett år, varför konkursen icke avslutats, torde detta regelmässigt medföra ingripande av såväl rättens ombudsman som konkursdomaren för att påskynda avvecklingen.

Till stöd för motionärens påstående att en långvarig konkursavveckling ofta försämrar utbytet kan icke anföras att tidsutdräkten skulle leda till att arvoden blir höga. Enligt konkurslagen får nämligen arvode i konkurs icke beräknas »efter tid», en bestämmelse som bl. a. innebär att arvodet icke får göras beroende av konkursens varaktighet. En utdragen konkursavveckling medför sålunda icke att förvaltare och rättens ombudsman blir berättigade till högre arvoden än eljest hade blivit fallet.

I övrigt må framhållas, att även om en snabb konkursavveckling i allmänhet önskas av borgenärerna och i flertalet fall även är det riktiga och mest ändamålsenliga, det icke saknas fall då det är i fordringsägarnas intresse att konkursen fortfar en längre tid. Konkursförvaltningen kan sålunda, t. ex. med hänsyn till möjligheterna att få in utestående fordringar, finna det förenligt med boets intresse att icke sälja dessa utan i stället avvakta att de successivt inflyter, vare sig detta sker genom indrivning eller frivilliga amorteringsöverenskommelser. På samma sätt kan det på grund av affärs-mässiga överväganden framstå som lämpligt att dröja med försäljning av viss eller vissa tillgångar.

Det sagda innebär icke att det skulle vara styrelsen obekant att det förekommer fall då konkurser tar onödigt lång tid i anspråk. Intet system torde emellertid kunna garantera att icke undantagsvis personer, som sedermera visar sig vara olämpliga för ett förvaltaruppdrag, erhåller ett dylikt. Ett betydelsefullt korrektiv häremot ligger emellertid däri att vederbörande riskerar att i fortsättningen icke erhålla uppdrag såsom konkursförvaltare. På mindre orter kan givetvis uppstå problem med hänsyn till brist på för uppdraget lämpliga och villiga kandidater, men detta torde höra till undantagen och kan icke ge anledning till generaliseringar. Det övervägande antalet konkurser torde handhas av förvaltare, vilka såväl genom sin utbildning som genom sin erfarenhet är väl skickade för uppgiften. Den praxis torde nämligen ha slagit igenom vid flertalet domstolar, att uppdrag som interimsförvaltare anförtros åt advokater, som har vana vid konkursärenden och som genom sitt handhavande därav har visat sig väl motsvara de krav som bör ställas på en konkursförvaltare. Även vid borgenärernas val av förvaltare torde de personer som utses i övervägande antalet fall vara i konkursärenden väl förfarna jurister, vilka genom sin kunnighet och erfarenhet har tillvunnit sig borgenärernas förtroende.

Motionärens uppfattning att ett genomsnittligt arvode motsvarande 10 % av tillgångarna skulle vara högt är svärförståelig. Om ett konkursarvode kan anses högt eller lågt beror helt på förhållandena i det enskilda fallet. En av konkursens primär-funktioner är utredning, och konkurslagen har i borgenärernas intresse föreskrivit en mängd formal- och kontrollåtgärder, vilka måste företagas i varje konkurs oavsett boets omfång. Detta innebär att i konkurser med små tillgångar konkurskostnaderna kan bli förhållandevis höga, och ett arvode på 10 % i en mindre konkurs torde i flertalet fall vara synnerligen lågt. Emellertid kan ett arvode på både 20 och 30 %, kanske mer, även i en större konkurs vara fullt motiverat och på intet sätt ge fordringsägarna anledning att protestera. Om nämligen en förvaltare ned-

lägger ett framgångsrikt men tidsödande arbete på att tillföra boet tillgångar, måste han givetvis honoreras härför i förhållande till det arbete han nedlagt och det resultat som uppnåtts. Kontroll på att konkursförvaltningsarvoden icke blir högre än som är skäligen utövas dels av rättens ombudsman, dels av konkursdomstolen, som i fullsutten rätt med utgångspunkt från konkurslagens bestämmelser fastställer vilka arvoden som skall utgå.

Såsom framgår av det sagda anser styrelsen icke att någon reformering av formerna för konkursförvaltning är motiverad på de grunder motionären anför. Det av motionären framkastade reformförslaget är enligt styrelsens mening orealistiskt. Motionären synes sålunda förbise att utseende av konkursförvaltare rimligen bör vara borgenärernas sak. I det alldeles övervägande antalet konkurser, där utdelning över huvud kan komma i fråga, torde konkursboets tillgångar helt åtgå till sådan utdelning — de fall då möjligheter finns att konkursen skall kunna lämna överskott till gäldenären är tämligen sällsynta — och borgenärerna bör givetvis, såsom f. n. är fallet, själva ha möjlighet att utse vem de önskar som förvaltare. Det skulle för en borgenär vara ett anmärkningsvärt ingrepp i hans ekonomiska frihet, därest han i en konkurs vid utseende av förvaltare skulle vara hänvisad till en länets eller stadens konkursförvaltningsbyrå. En organisation som den av motionären föreslagna torde för övrigt i praktiken komma att motverka de syften motionären säger sig vilja uppnå. Den rutinmässighet och den frånvaro av vad man skulle kunna kalla för personligt engagemang i konkursärendena som sannolikt skulle bli följden av en centraldirigerad tjänstemannamässig organisation torde icke befrämja vare sig snabbhet eller förbättrat ekonomiskt utfall.

En centralisering av konkursförvaltningen till en byrå för ett större område, t. ex. ett helt län, torde för övrigt komma att väsentligt fördyra förvaltningen i många konkurser. Även om det förekommer att förvaltare förordnas, vilka icke är bosatta i närheten av gäldenärens bonings- eller rörelseort, hör detta till undantagen, och den fördyring som därvid regelmässigt blir följden sker med borgenärernas vetskap och anses kanske kompenserad av vederbörande förvaltares sakkunskap eller branschanknytning. Med en förvaltningsbyrå av föreslagen typ skulle borgenärerna i alla de fall, där konkurs inträffar på annan ort än den där byrån är belägen, nödgas acceptera att konkursgäldenären och konkursförvaltningen icke finnes på en och samma ort. Att detta i flertalet fall är opraktiskt säger sig självt, och att det nästan genomgående måste fördyra konkursen är lika uppenbart.

Det nuvarande systemet kan för övrigt i icke ringa utsträckning sägas uppfylla motionärens önskemål om konkursförvaltningsbyråer, ehuru med bibehållandet av det individuella systemets fördelar. Konkurser handhas sålunda i ganska stor utsträckning av advokater, som har specialiserat sig på denna form av uppdrag och som därför i praktiken kan sägas inneha ett slags konkursförvaltningsbyråer. Vidare har köpmannaföreningarnas organisationer i stor omfattning hand om konkurser och ställer bransch- och affärskunnig personal till förfogande för den i konkursärenden förfarna advokat, som på olika orter samarbetar med föreningarna och som med stöd av deras fullmakter plägar utses till förvaltare. Liknande förhållande råder även beträffande branschorganisationer av olika slag, t. ex. inom byggnadsindustrin. Farhågan att advokaterna på grund av annan advokatverksamhet icke skall kunna i erforderlig utsträckning ägna sig åt konkurserna torde vara ogrundad. Väl kan det tänkas att en advokatbyrås organisation vid fall av flera på en gång inträffande större konkursuppdrag kan få vissa svårig-

heter att omedelbart klara av alla till ärendena hörande frågor, men den försening som kan bli följden av en dylik arbetsanhopning torde icke få någon nämnvärd praktisk betydelse. De åtgärder som uppskjuts torde nämligen genomgående avse frågor som med hänsyn till det ekonomiska utfallet är utan intresse. Situationen skulle självfallet bli densamma vilken organisation som än finge hand om konkurser.

Även förslaget att låta rättens ombudsmans funktion övertagas av länsstyrelsen har mycket ringa anknytning till verkligheten. Rättens ombudsmanna-institutionen hör enligt styrelsens uppfattning till det värdefullaste i det svenska konkursförfarandet. Förutom uppgiften såsom kontrollorgan och formella funktioner som det allmännas representant har rättens ombudsman en synnerligen viktig roll genom det direkta inflytande han har på förvaltningen. Såväl vid förlikningen av tvister som vid alla affärsmässiga avgöranden vid förvaltningen gör rättens ombudsman en väsentlig *individuell* insats. Hans personliga auktoritet och förmåga som medlare vid förlikningssammanträden och hans juridiska och ekonomiska kunnande vid affärsuppställningar är betydelsefulla faktorer för konkursens avveckling. Lika viktigt är att samarbetet mellan förvaltaren och rättens ombudsman kan ske med snabbhet och med så liten formalism som över huvud taget är möjlig.

I detta sammanhang vill styrelsen understryka vikten av att till rättens ombudsmän utses för uppdraget i alla avseenden lämpliga personer. Konkursförvaltning är i väsentlig utsträckning affärsverksamhet, icke sällan av kvalificerad natur, och det är därför önskvärt att till rättens ombudsman utses en jurist, som icke endast behärskar den formella sidan av konkursförfarandet utan som även har erfarenhet av praktiskt affärsliv, d. v. s. en duglig praktiserande affärsjurist. Utvecklingen har också alltmera gått i denna riktning, och därigenom torde även de missförhållanden som undantagsvis har förekommit och kan förekomma bli i det närmaste eliminerade.

Länsstyrelsens organisation och karaktär av offentlig myndighet torde, oavsett de enskilda tjänstemännens kvalifikationer, innebära att den icke är ägnad att övertaga rättens ombudsmans roll. Det av motionären påpekade förhållandet att länsstyrelsen ombesörjer försäljning av utmätt egendom på exekutiva auktioner saknar i sammanhanget helt relevans.

Då motionären grundar sin motion på påstådda missförhållanden, vilka torde vara sällsynta, och då det av motionären framförda förslaget till reformering av konkurslagens bestämmelser måste anses motverka motionens vällovliga syfte, avstyrker styrelsen motionen.

Enligt *handelskammaren i Göteborg* kan det givetvis på konkursförvaltningens liksom på alla andra områden förekomma missförhållanden. Onekligen har det också om vissa konkursärenden med fullt fog kunnat sägas, att de icke har handlagts på bästa sätt. I stort sett ger emellertid, enligt handelskammarens uppfattning, varken utformningen eller tillämpningen av gällande lagstiftning om konkursförvaltning anledning till några mera allvarliga erinringar. Tiden för avvecklingen av ett konkursbo kan visserligen ofta förefalla en utomstående onödigt lång, men indrivandet av boets utestående fordringar är alltid förenat med en viss tidsutdräkt. Är fordringarna därtill både talrika och betydande och dessutom, såsom ej sällan är fallet, delvis tvistiga, måste avvecklingen av konkursboet nödvändigtvis bli en

tidsödande procedur. Motionärens föreställning att man genom nya former för konkursförvaltningen skulle kunna nedbringa tidsutdräkten torde därför vara felaktig. Handelskammaren kan icke heller ansluta sig till motionärens åsikt, att konkursförvaltarna mera allmänt skulle sakna ekonomisk utbildning och erfarenhet. Såsom indirekt bevis härför synes motionären vilja åberopa det förhållandet, att förvaltarna i regel är advokater eller andra praktiserande jurister. Detta förhållande kan vitsordas, men det må samtidigt beaktas, att de sålunda utsedda konkursförvaltarna i regel också är verksamma som »affärsjurister» med en mångskiftande praktisk utbildning i och erfarenhet av ekonomiska frågor.

Jämväl i fråga om konkurskostnaderna erbjuder den nuvarande lagstiftningen möjligheter till en effektiv kontroll av arvodenas skälighet. Att denna möjlighet till kontroll de facto utnyttjas visas därav, att konkursdomstol ej sällan lär företaga nedsättningar i av konkursfunktionärerna yrkade arvoden. En återhållande effekt på storleken av konkursförvaltarens arvode torde f. ö. också utövas av rättens ombudsman, med vilken förvaltaren ofta under hand diskuterar sin arvodesräkning och dess olika poster, därvid han givetvis icke kan undgå att påverkas av dennes inställning och synpunkter.

En nyordning på konkursförvaltningens område tänker sig motionären kunna åstadkommas genom tillskapandet av särskilda konkursförvaltningsbyråer. Genom inrättandet av sådana byråer, vilket skulle kunna ske länsvis i samarbete med affärslivets organisationer, skulle enligt motionären behovet av en ur affärssynpunkt sakkunnig och effektiv förvaltning kunna bättre tillgodoses. Även om formerna för den sålunda skisserade nyordningen företer vissa avvikelser, synes det handelskammaren som om grundtanken bakom motionärens förslag realiserades redan för ca 100 år sedan, då köpmannaföreningarna började sin verksamhet. Denna verksamhet har under hand utbyggts, de tre största, Stockholms Köpmannaförening, Göteborgs Köpmansförening och Malmö Köpmannaförening, arbetar numera gemensamt under namnet Ackordcentralen, som i sin tur samarbetar med andra föreningar och dessutom har egna ombud i vart och ett av de 219 ombudsdistrikt, vari landet uppdelats. En av Ackordcentralens huvuduppgifter är just att tillgodose »behovet av en ur affärssynpunkt sakkunnig och effektiv förvaltning» av konkursbon. Eftersom Ackordcentralen är en näringsidkarnas egen organisation och då näringsidkare och borgenärer är synonyma begrepp i flertalet konkurser, torde man kunna utgå ifrån, att denna »konkursförvaltningsbyrå» i eget intresse arbetar för snabbaste möjliga och billiga avveckling av konkursbon. Verksamhetens omfattning tyder också på att detta är en allmän uppfattning. Under åren 1959—1961 handlades sålunda mer än $\frac{1}{3}$ av totalantalet i landet inträffade konkurser (exklusive urarvkonkurser) direkt under Ackordcentralens kontroll med antingen en centralens tjänsteman eller ett distriktsombud som konkursförvaltare. Här-

vid är att märka, att Ackordcentralen nära nog uteslutande handlägger konkurser bland näringsidkare d. v. s. den grupp konkurser, där sammanlagt verkligt stora värden står på spel och där skyndsamhet och effektivitet är av största vikt. Ackordcentralen torde omhänderha förvaltningen av betydligt mer än hälften av samtliga näringsidkarekonkurser i landet.

Handelskammaren har svårt att inse, att inrättandet av de i motionen ifrågasatta konkursförvaltningsbyråerna skulle kunna medför några fördelar vare sig för näringslivet, för borgenärer i allmänhet eller för samhället som sådant. De svagheter, som skulle komma att vidlåda den nya organisationen, är däremot mera uppenbara. Man finge sålunda räkna med en avsevärd ökning av personal- och andra fasta kostnader för verksamhetens bedrivande. Med byråkratiseringen skulle en viss tungroddhet knappast kunna undvikas. Den för näringslivet betydelsefulla verksamhet, som är en annan Ackordcentralens huvuduppgift, nämligen underhandsavveckling av insolventa bon till förebyggande av konkurs, kunde komma att äventyras. Friheten för borgenärerna att till konkursförvaltare utse den enligt deras uppfattning för uppgiften mest lämpade personen inom en organisation eller en advokathyrå skulle upphöra. Borgenärernas inflytade på förvaltningen komme såväl på grund härav som av andra skäl att väsentligt minskas, vilket knappast skulle främja den större affärsmässighet vid konkursavveckling, som synes ha föresvävat motionären.

Häradshövdingeföreningen anför:

Föreningen kan väl instämma i motionärens påstående, att avvecklingen av konkurser ej alltid sker så snabbt som önskvärt vore samt att konkursförvaltningen stundom framstår som dyrbar. Enligt konkurslagen har emellertid konkursdomaren att vaka över att konkursförvaltningen bedrivs effektivt och av de avgivna förvaltarberättelserna söka bilda sig en uppfattning om orsakerna till ev. dröjsmål. Om någon allmän tendens till utdragen förvaltning synes man icke kunna tala. Riktigt är att advokat som ju ofta förordnas till förvaltare saknar egentlig ekonomisk utbildning. Anledning att antaga att denna brist leder till oförmånligt resultat av förvaltningen föreligger dock icke. I förvaltningen ingår också ofta bedömningen av viktiga rättsliga frågor. Beaktas bör också att affärsmännens egna organisationer i allt större utsträckning tillse att hos dem anställda befattningshavare utses till konkursförvaltare, och även om så icke sker hålles genom dessa ofta viss uppsikt över förvaltningens gång. Innan domstol fastställer arvode till konkursförvaltare har hans räkning granskats av rättens ombudsman, som yttrar sig över den. Även ombudsmannens arvode fastställs av domstol. I detta tillvägagångssätt ligger viss garanti mot för höga kostnader. Det kan inte heller med någon grad av säkerhet antagas att omkostnaderna för inrättandet och drivandet av särskilda byråer, försedda med tjänstemän med tillräcklig juridisk och ekonomisk utbildning, skulle leda till lägre förvaltningskostnader än vad som för närvarande är fallet. Arbetsbördan för dessa byråer torde också komma att variera kraftigt från år till år. Förslaget att överföra ombudsmannasysslan till länsstyrelserna synes icke rekommendabelt. Dessa äro redan för närvarande överhopade med en

mångfald disparata göromål, som de till följd av brist på personal har svårt att medhinna, och ej heller hos dem finns tillgång till personer med affärsutbildning.

Den nuvarande ordningen är emellertid ej idealisk. Föreningen vill peka på de begränsade möjligheterna att handlägga en konkurs som s. k. fattigkonkurs. Åtskilligt skulle vara att vinna genom en omarbetning av 185 § konkurslagen i sådan riktning att som fattigkonkurs kunde behandlas icke bara konkurs, där tillgångarna uppenbarligen icke förslå till gäldande av konkurskostnaderna, utan även sådan konkurs där tillgångarna äro så små att de efter konkurskostnadernas gäldande icke skulle lämna nämnvärd utdelning till borgenärerna. Det synes knappast vara meningen med konkursinstitutet att efter konkursens avslutande gäldenären är än fattigare, borgenärerna icke rikare men förvaltare och rättens ombudsman tillerkända arvoden för arbete som från allmänna ekonomiska utgångspunkter varit utan större värde. Inom en icke alltför avlägsen framtid bör översyn av gällande konkurslag komma till stånd och i samband därmed de av motionären och föreningen framförda synpunkterna övervägas.

Styrelsen för *Stadsdomareföreningen* har i likhet med motionären den uppfattningen att en reformering av formerna för konkursers förvaltning är behövlig. Den bristande effektiviteten och det ofta mindre goda utfallet i en konkurs torde emellertid i mindre mån vara beroende av kompetensen hos de nuvarande förvaltarna än den tungrodda apparat, som en konkurs med gällande konkurslags invecklade regler nödvändigtvis måste bli. Styrelsen betvivlar att någonting är att vinna med det av motionären framlagda förslaget. De av motionären väckta frågorna bör enligt styrelsens mening prövas i samband med en allmän översyn av konkurslagen. Styrelsen avstyrker således bifall till motionen. Emellertid vill styrelsen i detta sammanhang ifrågasätta huruvida icke en generösare tillämpning av reglerna i 185 § konkurslagen om s. k. fattigkonkurs eller en utvidgning av dessa regler skulle vara att eftersträva.

Såvitt styrelsen för *Landsfiskalsföreningen* har sig bekant har någon mera allmän kritik i de hänseenden, som omförmäles i motionen, icke framkommit mot det nuvarande förfarandet, som enligt styrelsens mening i stort sett fungerar både effektivt och ändamålsenligt och dessutom är smidigt. Vad särskilt angår kostnaderna må framhållas, att den omständigheten att en konkurs dragit ut på tiden icke i och för sig påverkar kostnaderna, enär enligt 82 § konkurslagen arvode till rättens ombudsman och förvaltare ej må »efter tid räknas». Styrelsen kan därför icke finna att anledning föreligger till reformering av formerna för konkursförvaltning. Den form, som motionären tänkt sig, kan i varje fall icke antagas vara bättre än den nuvarande. Att det skulle kunna medföra kostnadsbesparingar att inrätta särskilda byråer för konkursförvaltning förefaller helt otroligt, bl. a. med hänsyn till de nya administrationskostnader, som skulle uppstå. En centralisering av förvaltningen skulle t. ex. medföra högre rese- och traktamentskostnader och onödig tidsspillan. Tanken att tilldela länsstyrelserna upp-

draget som rättens ombudsman förefaller icke heller möjligt att realisera, bl. a. med hänsyn till att en dylik anordning skulle medföra att länsstyrelsernas åtgärder komme att kontrolleras av konkursdomare, något som uppenbarligen icke kan ifrågakomma. Det må också erinras om att stadsdomstolsutredningen i sitt nyligen framlagda betänkande »Underrätterna» föreslagit överförande från länsstyrelserna till domstolarna av vissa exekutiva funktioner. Om detta sistnämnda förslag genomföres skulle det te sig än mer omotiverat att samtidigt tillföra länsstyrelserna en ny funktion inom samma område, som man tidigare icke haft befattning med. Med hänsyn till den mångfald funktioner, som länsstyrelserna redan har att fullgöra inom skilda områden, kan det för övrigt knappast vara lämpligt att utan mycket starka skäl pålägga dessa myndigheter nya uppgifter.

Bankföreningen kan vitsorda att konkurser ej alltid slutföres med den snabbhet som vore önskvärd. I och för sig har bankföreningen därför förståelse för motionärens önskemål om en effektivisering av förvaltningsförfarandet. Det förefaller emellertid varken nödvändigt eller lämpligt att i sådant syfte införa helt nya former för förvaltningen och tillsynen över densamma. I den mån missförhållanden förekommer synes detta nämligen mindre bero på brister i lagstiftningen än på att tillgången på kvalificerade personer som är villiga att åtaga sig konkursförvaltningsuppdrag i praktiken är rätt snävt begränsad. Stundom torde det också förekomma att de korrekтивmöjligheter mot ineffektivitet i förvaltningen, som lagstiftningen ger, icke utnyttjas i önskvärd grad.

Bankföreningen framhåller, att det är av stor vikt att upprätthålla grundsatsen, att rätten att tillsätta förvaltare i princip skall tillkomma borgenärerna. Förvaltarens huvuduppgift är att tillvarata borgenärernas gemensamma rätt och bästa, och borgenärerna bör ej rimligen ställas utan inflytande på vem som sålunda skall företräda dem. Normalt kan man också utgå från att de i sitt eget intresse skall vara angelägna att till uppdraget utse bästa möjliga kraft. Dessutom finns det redan nu särskilda garantier mot att valet leder till att förvaltarposten besättes med en inkompetent eller olämplig person. Med anledning av motionärens förslag om konkursförvaltningsbyråer erinrar föreningen, att det redan nu på många håll finnes av köpmannaföreningarna inrättade s. k. ackordscentraler samt att till förvaltare i köpmäns konkursbon ofta väljes befattningshavare vid dessa centraler. Bankföreningen har givetvis ingenting emot att detta på frivillighetens grund vilande system ytterligare utbygges, eventuellt i samarbete med organisationer inom andra delar av näringslivet. En sådan utbyggnad skulle tvärtom sannolikt kunna bli till icke ringa nytta. Däremot måste bankföreningen bestämt motsätta sig varje tanke på att upprätta några slags officiella eller halvofficiella konkursförvaltningsbyråer som skulle få monopol på konkursförvaltningsuppdrag. Ett så långtgående ingrepp i borgenärernas valrätt kan av principiella skäl icke accepteras. Därtill kommer att en dylik

centralisering i flertalet fall måste leda till ökade resekostnader för förvaltaren och därmed till en fördyring av konkursförfarandet. Vad härefter angår tillsynen över förvaltningen vill föreningen erinra att i konkurslagen upptagits ett flertal bestämmelser i syfte att säkerställa, att avvecklingen slutföres inom rimlig tid. Sålunda är förvaltaren skyldig att en gång i halvåret avlämna berättelse till rättens ombudsman om vad som åtgjorts för att bringa förvaltningen till slut. Om mer än ett år förflutit sedan konkursens början, skall varje sådan halvårsberättelse också innehålla fullständig upplysning om orsakerna till att konkursen icke avslutats. Berättelserna skall granskas av rättens ombudsman och sedan av honom vidarebefordras till konkursdomaren. Finner denne anledning till anmärkning mot förvaltaren, kan han tillhålla förvaltaren att fullgöra sina åligganden eller skilja honom från befattningen. Sådant ingripande av konkursdomaren kan också när som helst påkallas av borgenär eller av gäldenären. Formellt är det alltså väl sörjt för en kontinuerlig övervakning av att förvaltaren ej eftersätter sitt lagenliga åliggande att »främja en förmånlig och snabb utredning av boet». I den mån det i praktiken ändock brister i tillsynen torde detta främst bero på att den som tjänstgör som konkursdomare är alltför överlupen med andra ämbetsgöromål för att kunna ägna tillräcklig tid åt konkursdomaruppgiften. Vad som i första hand bör övervägas för att åstadkomma en förbättring synes därför vara åtgärder i syfte att nedbringa konkursdomarnas övriga arbetsbörda. I vart fall har bankföreningen svårt att tro, att något skulle kunna vinnas genom att uppdraget att fungera som rättens ombudsman överlämnades till de redan alltför arbetstyngda länsstyrelserna.

Sparbanksföreningen anför i sitt yttrande:

Även om det i sparbankernas verksamhet såsom kreditgivare kunnat iakttagas, att slutförandet av konkurser i vissa fall tagit relativt lång tid i anspråk, torde de praktiska erfarenheter sparbankerna ha i denna fråga icke ha varit av den negativa art, att anledning till erinringar uppkommit mot de enligt nuvarande konkurslag gällande reglerna för konkursförvaltningen och tillsynen över densamma.

Oavsett detta finns det ur sparbankernas synpunkt självfallet ingen anledning till erinran mot att nuvarande regler i ämnet göras till föremål för en översyn, syftande till att om möjligt finna former för större effektivitet och ändamålsenlighet i förvaltningsapparaturen. Föreningen vill dock ifrågasätta om en utredning av detta slag, avseende endast en begränsad del av konkursreglerna, bör göras nu; det synes föreningen lämpligare att låta den ske i anslutning till en översyn av konkurslagstiftningen i dess helhet.

Stockholms köpmannaförening upplyser att föreningen tillsammans med Göteborgs köpmansförening och Malmö köpmannaförening handlägger insolvensfall enligt likformiga regler under den gemensamma beteckningen Ackordscentralen och med användande av ett gemensamt nät av ombud över hela landet, mestadels advokater, som befunnits för uppgiften lämpliga.

Då ombuden utses till konkursförvaltare arbetar de under föreningarnas kontroll, som hänför sig till såväl viktigare affärsavslut som arvodesberäkningar. På detta sätt torde, enligt Stockholms köpmannaförening, borgenärernas intresse av sakkunnig och vederhäftig behandling vara så långt som möjligt tillgodosedda. Av särskild betydelse i detta sammanhang är de rådgivande nämnder, som ingår i organisationen och som består av framstående representanter för flertalet branscher. — Konkurslagens bestämmelser är enligt köpmannaföreningens erfarenhet ändamålsenliga även vid nuvarande förhållanden. Har missförhållanden i de hänseenden motionären anført förekommit, torde de vara att hänföra till brister i tillämpningen av bestämmelserna. Rätt tillämpade är konkurslagens kontrollbestämmelser väl ägnade att förebygga missbruk. Föreningen framhåller vidare att rätten att välja förvaltare är synnerligen värdefull för borgenärerna. Majoritetsbestämmelserna i 45 § konkurslagen förebygger att ett fåtal borgenärer med större fordringar dominerar vid valet. I stor utsträckning brukar borgenärernas val falla på advokater, och dessa torde i regel ha nödig erfarenhet och insikt för att tillfredsställande kunna fullgöra uppdraget. Vad angår motionärens förslag om konkursförvaltningsbyråer, anför föreningen att motionärens avsikt att därigenom uppnå besparingar, påskynda utredningar och skapa bättre förutsättningar för ett för borgenärerna gynnsamt resultat icke lär kunna förverkligas. Bland annat anser föreningen att kostnaderna för anställande av personal med fullgod juridisk och affärsmässig kompetens nödvändigtvis måste bli höga. Den viktiga kontakten mellan borgenärerna och konkursförvaltningen skulle försvagas. Föreningen befarar även en viss byråkratisering av avvecklingsförfarandet.

Utskottet

I förevarande motion hävdas, att konkursförfarandet enligt gällande lag visat sig icke motsvara nutida krav på effektivitet och ändamålsenlighet. Onödigt lång tid säges ofta åtgå för utredning och avveckling av konkursboet. Härigenom vållas ett sämre utbyte av avvecklingen än som annars kunnat erhållas. Dröjsmålen uppges delvis bero på att konkursförvaltaren i vissa fall saknar affärsutbildning och i regel även ekonomisk utbildning och erfarenhet samt på att förvaltaren t. ex. på grund av advokatverksamhet icke odelat kan ägna sig åt en snabb avveckling av boet. Arvodena till förvaltaren och rättens ombudsman anges bli höga. Med hänsyn till dessa förhållanden anser motionären en ändring av formerna för konkursförvaltningen synnerligen motiverad. Motionären föreslår, att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag angående nya former för konkursförvaltning och tillsyn över sådan förvaltning. I anslutning härtill ifrågasätter motionären såsom konkreta förslag att konkursförvaltningsbyråer skulle tillskapas länsvis samt att uppdraget att vara rättens ombudsman skulle anförtros länsstyrelse.

Under den omfattande remissbehandling som förekommit i ärendet har motionärens synpunkter och förslag mött stark kritik. Såvitt utskottet vid sin prövning kunnat finna, saknas anledning att från de av motionären begagnade utgångspunkterna anse den av honom föreslagna, särskilda utredningen påkallad.

Motionen torde emellertid vara föranledd av en i och för sig riktig iakttagelse av att nuvarande ordning ej är i alla avseenden idealisk. Att det normala konkursförfarandet i vissa fall kan ställa sig komplicerat och dyrbart har omvittnats från flera håll under remissbehandlingen. Häradshövdingeföreningen med flera har särskilt pekat på de begränsade möjligheterna att handlägga en konkurs som s. k. fattigkonkurs. Möjligt är att något skulle vara att vinna genom en sådan ändring att som fattigkonkurs finge behandlas ej endast konkurs, där tillgångarna uppenbarligen icke förslår till gäldande av konkurskostnaderna, utan även sådan konkurs, där tillgångarna är så små att de efter konkurskostnadernas gäldande icke skulle lämna nämnvärd utdelning till borgenärerna. Det synes — som nämnda förening uttryckt saken — knappast vara meningen med konkursinstituttet att efter konkursens avslutande gäldenären är än fattigare, borgenärerna icke rikare men förvaltare och rättens ombudsman tillerkända arvoden för arbete som från allmänna ekonomiska utgångspunkter varit utan större värde. Frågan om en reform i den nu antydda riktningen bör prövas i samband med en kommande allmän översyn av konkurslagen, varför en hänvändelse härom från riksdagens sida ej är påkallad.

Under hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motion, II:47, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 mars 1962

På första lagutskottets vägnar:
EMIL AHLKVIST

Vi detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Ahlkvist, Nyström, Erik Svedberg, Arvidson, Ferdinand Nilsson, Alexanderson och Lennart Geijer*;

från a n d r a kammaren: herr Landgren, fru Boman, herrar Östrand, Svensson i Vä, Ekström i Björkvik*, fru Löfqvist och herr Keijer.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.